

6. Tokuhamma-Espinosa, M. (2011). Mind, brain, and education science: A comprehensive guide to the new brain-based teaching. W. W. Norton & Company.

7. Dehqanova, A. G., & Azimov, M. S. (2024). Axborot va uning mazmuni, axborotdalashish davrida xorijiy tillar va ularning axborotlashgan jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni va ahamiyati 214-219 Toshkent gumanitar fanlar universiteti, “. CURRENT ISSUES OF SCIENCE: PROBLEMS AND SOLUTIONS.

8. Dehqanova G.A. (2024). Improving the scientific and methodological aspects of preparing students for effective communication techniques and innovative technologies in teaching foreign languages. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 15(3), 81–88.

9. Jensen, E. (2008). Brain-Based Learning: The New Paradigm of Teaching. Corwin Press.

SUN'IIY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB XORIJIY TILLARNI O'QITISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Tohirova Hilola Rustam qizi

Namangan davlat pedagogika instituti talabasi

Email: hilola240205@gmail.com

Ilmiy rahbar: p.f.f.d (PhD) Z.Z. Dadabayev

Annotatsiya: Ushbu maqolada xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati, imkoniyatlari va samaradorligi tahlil qilinadi. Zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellekt asosidagi dastur va platformalar o‘quvchilarning til o‘rganish jarayonini individuallashtirish, mustaqil ta’limni rivojlantirish hamda o‘quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, maqolada sun’iy intellekt texnologiyalarini xorijiy tillarni o‘qitish jarayoniga joriy etishning afzalliklari va istiqbollari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: sun’iy intellekt, xorijiy til o‘qitish, ta’lim texnologiyalari, raqamli ta’lim, innovatsion metodlar, til o‘rganish.

Аннотация: В данной статье анализируется значение, возможности и эффективность использования технологий искусственного интеллекта в процессе обучения иностранным языкам. В современной системе образования программы и платформы, основанные на искусственном интеллекте, способствуют индивидуализации обучения, развитию самостоятельной учебной деятельности учащихся и повышению эффективности образовательного процесса. Также в статье рассматриваются преимущества и перспективы внедрения технологий искусственного интеллекта в преподавание иностранных языков.

Ключевые слова: искусственный интеллект, обучение иностранным языкам, образовательные технологии, цифровое образование, инновационные методы, изучение языков.

Annotation: This article analyzes the importance, opportunities, and effectiveness of using artificial intelligence technologies in the process of teaching foreign languages. In the modern educational system, AI-based programs and platforms help to individualize the learning process, promote independent learning, and improve the overall effectiveness of language education. The article also highlights the advantages and future prospects of integrating artificial intelligence technologies into foreign language teaching.

Keywords: artificial intelligence, foreign language teaching, educational technologies, digital learning, innovative methods, language learning.

Kirish. Bugungi kunda globallashuv jarayoni va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida xorijiy tillarni o‘rganish zarurati tobora ortib bormoqda. Xalqaro hamkorlik, ilm-fan, ta‘lim va iqtisodiy aloqalarning kengayishi xorijiy tillarni mukammal bilishni zamonaviy jamiyatning muhim talablaridan biriga aylantirdi. Shu sababli ta‘lim tizimida xorijiy tillarni o‘qitish metodikasini takomillashtirish va yangi innovatsion texnologiyalarni joriy etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt tizimlarining rivojlanishi ta‘lim jarayonini yanada samarali tashkil etish imkoniyatlarini yaratmoqda.

Sun‘iy intellekt (Artificial Intelligence) - bu kompyuter tizimlarining inson aqliga xos bo‘lgan fikrlash, tahlil qilish, o‘rganish va muammolarni hal qilish kabi jarayonlarni bajarish qobiliyatini ifodalovchi texnologiyadir. So‘nggi yillarda sun‘iy intellekt turli sohalarda, jumladan ta‘lim tizimida ham keng qo‘llanila boshladi. Xususan, xorijiy tillarni o‘qitish jarayonida sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning bilim darajasini oshirish, individual yondashuvni ta‘minlash hamda o‘quv jarayonini yanada interaktiv tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

An‘anaviy ta‘lim metodlari ko‘pincha barcha o‘quvchilar uchun bir xil usulda tashkil etiladi. Biroq har bir o‘quvchining bilim darajasi, qiziqishi va o‘rganish tezligi turlicha bo‘ladi. Sun‘iy intellekt texnologiyalari aynan shu jihatni hisobga olib, ta‘lim jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Masalan, sun‘iy intellekt asosidagi til o‘rganish platformalari o‘quvchining bilim darajasini tahlil qilib, unga mos topshiriqlarni taklif qiladi, xatolarni aniqlaydi va ularni tuzatish bo‘yicha tavsiyalar beradi. Natijada o‘quvchilar o‘z bilimlarini mustaqil ravishda rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalari til o'rganish jarayonida talaffuzni tekshirish, grammatik xatolarni aniqlash, so'z boyligini oshirish hamda real muloqot muhitini yaratish kabi imkoniyatlarni ham taqdim etadi. Masalan, virtual yordamchilar, chatbotlar va turli mobil ilovalar orqali o'quvchilar xorijiy tilda muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishi mumkin. Bunday texnologiyalar o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi hamda o'qitish jarayonini yanada samarali qiladi.

Bugungi kunda Duolingo, ChatGPT, Grammarly, Elsa Speak kabi sun'iy intellektga asoslangan dastur va platformalar xorijiy tillarni o'rganishda keng qo'llanilmoqda. Ushbu platformalar foydalanuvchilarga interaktiv mashqlar, testlar, audio va video materiallar orqali til ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt tizimlari o'quv jarayonini tahlil qilib, o'qituvchilarga o'quvchilarning bilim darajasi haqida muhim ma'lumotlarni taqdim etadi. Bu esa o'qituvchilarga dars jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

Asosiy qism: So'nggi yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining paydo bo'lishi ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi. Sun'iy intellekt ta'lim sohasida o'quv jarayonini optimallashtirish, o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish va individual yondashuvni ta'minlash imkonini beradi. Shu sababli bugungi kunda ko'plab ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish tobora kengayib bormoqda.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining asosiy afzalliklaridan biri – ta'lim jarayonini individuallashtirish imkoniyatidir. An'anaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi barcha o'quvchilarga bir xil metod va usullar orqali bilim beradi. Biroq har bir o'quvchining bilim darajasi, qiziqishi va o'rganish tezligi turlicha bo'ladi. Sun'iy intellekt asosidagi tizimlar esa o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ularga mos o'quv materiallarini taqdim etadi. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qiladi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt texnologiyalari o'qituvchilar faoliyatini ham yengillashtiradi. Masalan, avtomatik baholash tizimlari, testlarni tekshirish dasturlari hamda o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qiluvchi platformalar o'qituvchilarga vaqtni tejash imkonini beradi. Natijada o'qituvchi ko'proq pedagogik faoliyatga va o'quvchilar bilan ishlashga e'tibor qaratishi mumkin.

Shuningdek, sun'iy intellekt ta'lim jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qilishga xizmat qiladi. Virtual laboratoriyalar, interaktiv platformalar, raqamli o'quv materiallari hamda sun'iy intellektga asoslangan ta'lim dasturlari o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan

motivatsiyasini oshiradi. Bu esa ta’lim sifatining yaxshilanishiga olib keladi.

Umuman olganda, sun’iy intellekt texnologiyalari zamonaviy ta’lim tizimining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Ular yordamida o‘quv jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarning bilim darajasini oshirish hamda ta’lim sifatini yaxshilash mumkin.

Bugungi kunda xorijiy tillarni o‘qitishda innovatsion metodlar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, sun’iy intellekt texnologiyalari til o‘rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli tashkil etishga yordam beradi. Sun’iy intellekt asosidagi platformalar o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini rivojlantirish, xatolarni aniqlash va ularni tuzatish jarayonini avtomatlashtirish imkonini beradi.

Xorijiy tillarni o‘qitishda sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning bir necha metodlari mavjud. Birinchi navbatda, sun’iy intellektga asoslangan mobil ilovalar va onlayn platformalardan foydalanish keng tarqalgan. Masalan, Duolingo, Grammarly, Elsa Speak kabi platformalar o‘quvchilarga so‘z boyligini oshirish, grammatik bilimlarini mustahkamlash hamda to‘g‘ri talaffuz qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Ushbu platformalar foydalanuvchilarning faoliyatini tahlil qilib, ularga mos topshiriqlarni taklif etadi.

Ikkinchi metod sifatida sun’iy intellektga asoslangan chatbot va virtual yordamchilardan foydalanish mumkin. Bunday texnologiyalar yordamida o‘quvchilar xorijiy tilda muloqot qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Chatbotlar o‘quvchilar bilan real vaqt rejimida suhbat qurish orqali ularning nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, sun’iy intellekt texnologiyalari talaffuzni tekshirish va nutqni tahlil qilish imkoniyatini ham beradi. Maxsus dasturlar o‘quvchilarning nutqini tahlil qilib, talaffuzdagi xatolarni aniqlaydi va ularni tuzatish bo‘yicha tavsiyalar beradi. Bu esa o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish o‘qituvchilarga ham katta yordam beradi. Masalan, sun’iy intellekt asosidagi platformalar o‘quvchilarning bilim darajasi, xatolari va o‘rganish jarayoni haqida batafsil ma’lumot beradi. Bu esa o‘qituvchiga o‘quv jarayonini yanada samarali rejalashtirish imkonini yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish xorijiy tillarni o‘qitish jarayonini zamonaviy talablarga mos ravishda tashkil etishga yordam beradi. Ushbu texnologiyalar o‘quvchilarning til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, o‘quv

jarayonini interaktiv qiladi va ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Adams R. Artificial Intelligence and Language Learning: Opportunities and Challenges. – London: Routledge, 2023. – 210 p.
2. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching in the Digital Age. – New York: Pearson Education, 2021. – 325 p.
3. Zafar, D., & Sardor, O. (2022). DIFFICULTIES OF NON-PHILOLOGICAL STUDENTS IN LEARNING VOCABULARY AND USING RELEVANT TEXTS IN TEACHING ENGLISH. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 11(02), 163-165.
4. Ahmadjonovna, D. G. (2024). The importance and role of lexical competence in teaching foreign languages to students. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research, 11(5), 16-23.
5. Chapelle C. A. Computer-Assisted Language Learning and Artificial Intelligence. – Cambridge: Cambridge University Press, 2022. – 280 p.
6. Dörnyei Z. Innovations in Language Teaching Methodology. – Oxford: Oxford University Press, 2020. – 298 p.
7. Godwin-Jones R. Artificial Intelligence and Language Learning Applications // Language Learning & Technology. – 2021. – Vol. 25, №2. – P. 4–12.

LINGVODIDAKTIK NUQTAI NAZARDAN KOMMUNIKATIV YONDASHUVNING USTUNLIKLARI

Erkinova Madina Komil qizi

Shahrisabz Davlat Pedagogika Instituti magistranti
Tel: +998916424144 E-mail: erkinovam344@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqotda lingvodidaktikaning nazariy-metodologik asoslari hamda kommunikativ yondashuvning zamonaviy chet tilini o‘qitishdagi o‘rni atloficha tahlil qilinadi. Grammatik kompetensiya va nutqiy kompetensiya o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik lingvodidaktik yondashuv doirasida muhim metodik masalalardan biri sifatida e’tirof etilib, til o‘qitish jarayonida ushbu kompetensiyalarning integrativ xususiyati samarali nutqiy faoliyatni shakllantirishda muhim omil sanaladi. Shu jihatdan tadqiqotda kommunikativ yondashuvning an’anaviy metodlarga nisbatan ustun jihatlari qiyosiy tahlil asosida yoritiladi.